

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bo do nara-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za leto 1930 Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za leto 1930 Din 50—
Inserati po tarifu. Pla-
menim vprašanjem naj
se priloži znamka za od-
govor. — Ne frankirane
pisma se ne sprejemajo.

Vsakdo vživa
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vra-
ča. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Kmetški list

Važno potovanje predsednika vlade generala Živkovića po Dravski banovini.

V nedeljo dopoldne se je pripeljal v Dravsko banovino, predvsem v Ljubljano, predsednik vlade general Peter Živković. Že dan prej pa so prišli v Ljubljano ministri dr. Ivan Švegel, dr. Šverljuga in inženjer Dušan Serbec in dr. Milan Srškić.

Pot od Brežic, kjer je predsednika vlade pozdravil podban dr. Pirkmajer, pa skozi do Ljubljane, je bilo eno samo veliko slavlje. Predsednika vlade so pričakovali in pozdravljali na vseh postajah predstavniki naroda in zastopniki raznih društev in organizacij. Posebno lepi so bili sprejemi v Brežicah, v Krškem, v Sevnici, v Radečah, na Zidanem mostu, v Hrastniku, v Trbovljah, v Litiji, v Zagorju in pri Dev. Mariji v Polju.

V Ljubljani pa so se že zdavnaj pred prihodom vlake zbrali zastopniki oblasti, zunaj pred kolodvorom pa je čakala na prihod predsednika vlade deset-tisočglava množica. Ko je prispel dolgi vlak na postajo, je zbrana množica g. predsednika živahno pozdravljala.

Ko so bili g. predsedniku predstavljeni vsi dostojanstveniki, mu je ponudila po stari slovanski navadi učenka mestnega liceja kruha in soli, potem pa je odšel med gostim špalirjem prebivalstva v hotel »Union«, kjer je sviralo več godb, ljudje pa so neprestano vzklikali Jugoslaviji, kralju in predsedniku vlade.

Ko se je prvo navdušenje nekoliko poleglo, se je g. predsednik množici zahvalil z besedami:

»Dragi bratje Slovenci! Pozdravljam Vas, živeli!«

Iz hotela »Union« se je g. predsednik odpeljal na bansko upravo, kjer so mu bili predstavljeni vsi načelniki oddelkov, nato pa se je odpeljal na slavnostno sejo ljubljanskega občinskega sveta, pri kateri so bili navzoči tudi vsi ministri, ki so prišli v Ljubljano.

Po seji je krenil g. predsednik peš do hotela »Union« na kosilo, po kosilu pa so se g. predsednik in vsi ministri odpeljali na Gorenjsko.

Ustavili so se v Zg. Šiški, v Št. Vidu, v Medvodah, v Kranju, v Visokem, v Lužah, v Cerkljah, v Kamniku, na Homecu, v Domžalah, v Trzinu, na Črnučah in na Ježici. Povsod so ga ljudje navdušeno pozdravljali in s tem dokazali svoje patriotsko čutenje in mišljenje.

Zvečer pa se je zbralo najodličnejše občinstvo v hotelu »Union« na svečanem banketu, kjer je imel g. predsednik svoj veliki govor, ki ga v naslednjem prinašamo dobesedno.

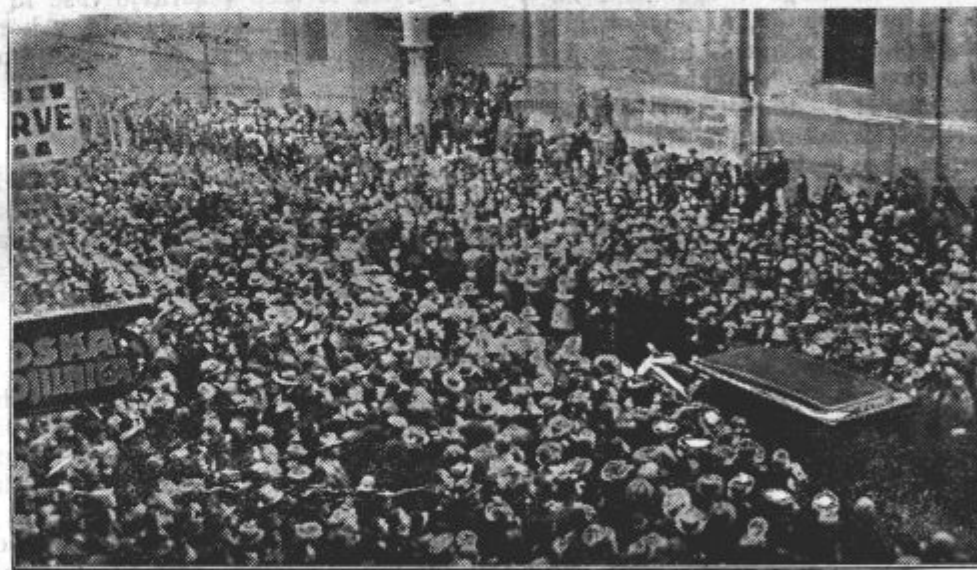
Velik govor predsednika vlade.

Gospoda!

Dolžnost nam nalaga, da na prvem mestu pozdravimo našega milega vladarja, Nj.

Vel. kralja (vsi prisotni vstanejo in vzkliknejo: živel kralj!), ki se neumorno trudi za korist, srečo in blagostanje svojega naroda. In v znak naše neomajne zvestobe in vdanosti vzkliknimo iz globine svojih src: Naj živi Nj. Vel. kralj, naj živi Njegov vzvišeni dom! (Vsi prisotni stoje vzkliknejo: Naj živi Nj. Vel. kralj, naj živi njegov vzvišeni dom).

Jako drago mi je, da morem, mudeč se med Vami, ugotoviti, da se vsi slovenski kraji, zlasti pa naše lepo mesto Ljubljana, od našega ujedinjenja pa do danes lepo razvijajo in napredujejo, tako v kulturnem kakor gospodarskem pogledu.

Nepregledna množica pozdravlja predsednika vlade pred Unionom

Spomnimo se onih dni trpljenja in zastonosti, ko ste baš od tukaj iz Ljubljane, glavnega središča narodnega slovenskega odpora, kjer takrat ni bilo niti ene slovenske srednje šole, morali voditi brezuspešno in neprestano borbo za malo slovensko gimnazijo v Celju, za svoje temeljne pravice, da si ohranite materinski jezik in najmanjše slovenske ustanove, da ohranite jugoslovanski duh in slovensko ime. Vzporedimo s tem ta pomembni napredek, ki ga je tudi slovenski del našega naroda doživel v teh dvanajstih letih, in bomo videli in čutili, kaj pomeni življenje in razvoj naroda v lastni, svobodni, neodvisni, narodni državi.

Dekonzentracija oblasti.

Ta polet, ki se opaža v vseh pravicah narodnega in državnega življenja v Dravski banovini, najbolje potrjuje, koliko je v čvrsto organizirani državi z dekonzentracijo oblasti, ki je uvedena z razdelitvijo države na banovine — koliko je dobrih pogojev za napredek in poboljšanje vseh naših krajev, za ustvaritev in okrepitev velikih središč kulturnega in gospodarskega razvoja v naši prostorni domovini.

Veselim se, gospoda, da vidim zbrane vas nekdanje pripadnike raznih političnih struj, pripravljene in odločene za skupno sodelovanje, združene v medsebojnem zaupanju in spoštovanju.

Ti vaši kraji so bili prej izpostavljeni tolikim pretresom, ki so jih izzvali razbrzdani strankarski boji, nestrpnost, prepiri in preganjanja. Verujem, da je tudi tukaj kakor v vsej državi — in to mi tudi ta sestanek potrjuje — zavladal duh pomirjenja in sprave vseh nedkanjih strankarskih strasti; da je zavladalo prepričanje, da je samo v splošnem sodelovanju in združenju vseh ustvarjajočih narodnih sil v polni narodni solidarnosti zagotovljena zdrava bodočnost posameznih krajev in vsega naroda, a s tem tudi sila in veličina naše mile domovine Jugoslavije.

Vi, gospoda, ste, kot zavedni narodni ljudje, vsi brez razlike čutili vso težo onih strašnih razmer pred 6. januarjem 1929, ki so navzlic najboljšim nameram odgovornih politikov resno ogrožali tudi misel našega narodnega edinstva in silo naše državne celote.

Konec strankarskih strasti.

Nebrzdane strankarske strasti so začele vnašati v naš edini in nedeljivi narod elemente razjedinjenja, nezaupanja in plemenske nesloge.

Neizbiranje sredstev v medsebojni strankarski borbi je povzročilo v našem narodu, ki se je vedno odlikoval s širokogrudnostjo in polno versko strpnostjo, verske prepire, izzivanja in nestrpljivost.

Tesni strankarski egoizem je silil ljudi, ki so sicer imeli široke poglede v pojmovanju naše narodne misli, da se začenejo zbirati strankarsko po pokrajinah, in to v nesodobnih zgodovinskih pokrajinskih mejah, ki so ali plod zgodovinske slučajnosti ali pa delo tujca, ki nas je hotel imeti razdvojene in sprte. Regijonalni interesi so se začeli predpostavljati splošnim narodnim in državnim interesom.

V tem trenutku nezdravega prepiranja, ki je moglo imeti nedogledne posledice za usodo našega naroda, ki je videl to zlo, toda mu ni mogel najti zdravila — je Nj. Vel. kralj, ki mu je narodno jedinstvo, moč in celota države največji zakon, napravil konec temu pogrešnemu delu in navadam slabe prošlosti ter dal novo podlago in zdrave smernice za delo. V izberi med praznimi teorijami, ki so pri nas krivo razumljene in izvajane, in med reševanjem države in narodnega jedinstva je on imel pred očmi samo srečo in napredek svojega naroda.

Slovenci med prvimi za jedinstveno državo. Meni je zadovoljstvo, gospoda, da priznam, da so ti vaši kraji takoj iz prvega početka te nove dobe našega narodnega in državnega življenja pravilno razumeli tako pobudo kakor namere velikega zgodovinskega akta dne 6. januarja 1929. in s svojim sodelovanjem pomagali kraljevski vladi pri izvrševanju te velike odgovornosti polne dolžnosti in izvajanju teh težkih nalog.

Čeprav nas čaka še mnogo dela in truda, da do konca izvedemo zamisel, ki je tako jasno izražena v manifestu dne 6. januarja 1929., mora vsak, ki objektivno gleda, priznati, da so rezultati dosedanjega dela pomembni.

Politične razmere v naši državi so se znatno izboljšale. Plemenske borbe in prepri so izginili. Duh narodnega jedinstva, bratske ljubezni, sloge in medsebojnega zaupanja je zavladal v vseh rodoljubnih vrstah prebivalstva.

Vere, vse brez razlike, v naši državi, ki so igrale pomembno vlogo v zgodovini našega narodnega osvobođenja, ki so razvijale duh narodnega odpora nasproti tujcu, gojile našo narodno zavest in ohranjale našo narodno individualnost — te vere so bile pogojene v vrtnice strankarsko-političnih preprirov in trenja. To je brez dvoma škodilo njihovi vzvišeni duhovni nalogi.

Kraljevska vlada, spoštujoč nad vse zahtevo polne verske enakopravnosti in braneč potrebo po polni znosnosti in strpljivosti med pripadniki posameznih ver, stremi in mnogo dela v tem pravcu je že dovršila za tem, da zajamči vsem veram popolno samostojnost v njihovem razvoju in življenju v vseh verskih poslih, zagotavljajoč vsem materialno in moralno pomoč, da svojo duhovno misijo svobodno in neodvisno izvršujejo v blagor in korist svojih vernih in v interesu države.

Delo vlade.

Znani so vam ukrepi, ki jih je kraljevska vlada storila, da popravi našo administracijo in da povzdigne ugled in avtoriteto oblastev, ki je bila pod vplivom prejšnjih razmer tako zelo izpodkopana. V tej smeri je še treba dela in popravljanja, toda že zdaj morem z zadovoljnostjo ugotoviti, da je z odstranitvijo škodljivih strankarskih vplivov z organov oblastev, s popolnoma nevtralnimi ravnanjem in objektivnostjo in pravičnim izvajanjem zakonov vzpostavljen duh zaupanja med narodom in uradničtvom in vrnjena vera v zakonitost in red.

Izenačenje zakonodajstva, ki se z velikim uspehom zaključuje, bo še utrdilo občutke popolne enakosti pred zakonom in bo ugodno odjeknilo v našem gospodarskem življenju in vplivalo na zaupanje v državi in v tujini.

Kraljevska vlada posveča največjo brigo ublažitvi težkih gospodarskih razmer v državi, ki so nastale zaradi splošne svetovne krize, ki tišči tudi naše gospodarsko življenje, čeprav ne v oni meri kakor v drugih državah.

Finančne razmere naše države se izboljšujejo.

Delo kraljevske vlade za pospeševanje narodne prosvete ima že vidne in znatne rezultate zlasti v krajih, kjer je vladala velika

nepismenost. V nekaterih banovinah je bilo v tem letu postavljenih več šol kakor v vseh enajstih letih pred 6. januarjem 1929. in več kakor v 40 letih tujčeve vlade!

Z zakonom z dne 3. oktobra 1929. je dana državi nova ureditev z razdelitvijo na devet banovin po načelu dekoncentracije oblasti. Že v tem enem letu se čuti pomemben napredek in novo življenje v vseh banovinah. Sorodnost interesov v posameznih banovinah je ustvarila že sedaj čvrsto vez solidarnosti in zajednice med prebivalstvom posameznih banovin. Zdravo in čvrsto delo na polju popraviljanja gospodarskih razmer in prosvetljevanja naroda v banovinah je nadomestilo one nekdanje škodljive in jalove prepire in preganjanja, ki so zavirala vsak napredek ter mirno in uspešno delo v nekdanjih zgodovinskih pokrajinah.

Od tega pomembnega dne nosi naša država ime kraljevina Jugoslavija. S tem je označeno popolno edinstvo našega naroda in nerazdeljivost, celota naše države; s tem je zajamčena polna enakost in enakopravnost vseh državljanov in enaka skrb in briga za vse kraje.

Jugoslovanstvo kot nacionalna in državna misel ne izključuje naših plemenskih in slovenskih i hrvatskih i srbskih občutkov. Ono postaja v spoštovanju plemenskega imena, pisave in jezikovnih odtenkov in plemenskih tradicij, ki predstavljajo za nas vse skupno svetinjo, narodno slavo in ponos, resnično obeležje enega in nedeljivega naroda in naše mile kraljevine Jugoslavije.

Dvigam to čašo v zdravje vaše in vsega slovenskega dela našega naroda, v korist in napredek teh krajev in naše lepe Ljubljane.

Živeli!

Sledile so viharne ovacije.

Potem so govorili še bivši ministri Sušnik, dr. Kramar, Ivan Pucelj, dr. Vladimir Ravnihar in bivši minister Ivan Hribar ter še nekateri drugi povabljeni.

Ivan Pucelj

je govoril:

Kot kmet po rojstvu in poklicu hočem biti iskren in kratek. Deset let smo politiki raznih struj »reševali« državo. Naposled smo videli neuspeh. Ugotovili smo, da pot ne pelje dalje. Nj. Vel. kralj je vzel nase brezprimerno odgovornost, da privede narod do pravega cilja. Vas pa je izbral, g. predsednik, za svojega prvega pomočnika. Dobro vemo, da svrha vašega obiska ni bila, študirati naše razmere. Gospodarska kriza pritiska v prvi vrsti na našega kmeta in je velika, zato bo treba mnogo dela, da jo odstranimo. Vaš obisk pomeni poziv na nas vse, da sodelujemo pri tem vašem delu.

Predsednik vlade je ostal v Ljubljani tudi še v ponedeljek. Dopoldne je sprejel okoli 200 deputacij iz raznih krajev dravske banovine, popolnoma si je ogledal več znanstvenih in humanitarnih ustanov v Ljubljani, zvečer pa se je vrnil v Beograd.

Največjo izbiro

kuhinjske posode, in to aluminijaste, železne in emajlirane, različnih kvaliteta in barv, po najnižji ceni, nudi trdka z železnino

Stanko Florjančič

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35

Sedaj pred novim letom, je najlepša prilika za pridobivanje novih naročnikov »Kmet. lista«. Vsak, ki jih bo pridobil vsaj 8 novih, bo prejemal list celo leto brezplačno!

Na delo za naš list.

Leta teko neverjetno naglo in tudi letošnje leto se bliža kaj hitro svojemu koncu. Ob koncu leta pa radi pregledujemo kratko dobo nazaj, da vidimo, kaj smo storili in dosegli in pa da pogledamo, kaj nas še čaka.

Letošnje leto za kmete ni bilo ugodno. Ne bomo obširno naštevati in ponavljali vseh težav, ki so se nagromadile na kmečki hrbet, ker mislimo, da svoje in svojih kmečkih tovarišev težave in nadloge pač vsak sam dovolj pozna. Naglasiti pa moramo tudi pri tej priliki, kar naglašamo vedno in vedno: **Edina rešitev za kmečki stan je v njegovi slogi in v njegovi samo kmečki organizaciji, kjer naj ima odločilno in vodilno besedo samo in edino-le kmet in nihče drugi!**

To načelo velja ali bi vsaj moralo veljati posebno danes, ko se cela država preraja, pretvarja in reorganizira. Veljati bi moralo to načelo tem bolj, ker vidimo, kako počasi sicer, toda sigurno, prihaja nova doba, ki mora s svojo svežo silo prelomiti s preteklostjo in ustvariti nekaj čisto novega. Nov položaj se bliža, ki bo tako kakor vedno in povsod, tudi za nas odločilnega pomena in samo od nas je odvisno, ali se bo ustvarjala nova doba z našim sodelovanjem ali pa pojde — kakor žalibog že tolikrat v zgodovini — mimo nas in preko nas in s tem seveda tudi — proti nam...

V važnih in odločilnih časih, v kakršnih živimo danes, pa je zlasti za kmeta nad vse potrebno, da si je na jasnem in na čistem o tem, kar se godi z njim in kar se godi okoli njega. Je danes že tako, da se ne da več živeti tako kot nekdanj, ko je bilo za kmeta vseeno, ali je kaj vedel ali pa nič. Seznanjamo pa se s svetom in z dogodki na svetu po časopisju. Lahko rečemo: Kdor danes ne bere časopisa, ni cel človek!

S časopisjem pa je dandanes križ. Papir je potrpežljiv in prenese tudi najbolj umazano laž, na drugi strani pa vemo, da je vpliv tiskane besede kar neverjeten. Moč in vpliv tiska poskušajo torej izkoristiti vsi — in kakor vidimo, to ne poskušajo samo, ampak jo tudi res izkoriščajo, ki imajo kakšen interes na tem, da pregovore ali pridobe ta ali oni stan in to ali ono skupino ljudi za svoje namene. Mi vidimo po vsem svetu, kako pišejo in izdajajo »delavske« liste ljudje, ki še nikdar niso delali sami. Zakaj? Ker delavce potrebujejo, da jih ubogajo, zlasti v politiki. In kakor z delavci, tako je tudi s kmeti. Tudi »kmečkih« listov je na svetu na stotine, pretežno večino »kmečkih« listov pa izdajajo ljudje, ki nimajo s kmetom in s kmetijstvom nič opraviti, pač pa jih vodi le ena sama velika skrb, da obdrže kmeta na svoji vrvi za svoje politične namene.

Pri nas je edini list, ki piše in zastopa le zgolj interese naših kmetov brez ozira na levo in desno in na zgoraj in spodaj samo naš »Kmet. list«.

To smo dokazali že v vseh letih, odkar naš list izhaja. Mi se nikdar nismo bali povedati kakšne še tako bridke resnice, mi se nismo ustrašili nikdar nobene zamere pri drugih stanovih, ampak smo vedno povedali in pisali le to, kar je bilo za naše kmete koristno. To načelo je bilo in bo ostalo tudi v bodoče naša edina zvezda-vodnica! Nas ni nikdar brigalo in nas tudi ne bo brigalo, če povemo kakšno resnico, ki bi utegnila biti neprijetna magari tudi našemu najboljšemu prijatelju ali somišljeniku, samo če smo vedeli, da pišemo resnico, ki je koristna vsem kmetom.

Mi smo prepričani, da nam je ravno naša odkritost in naša brezobzirna odločnost pridobila med našimi kmeti obilo dobrih in zvestih prijateljev. Mnogo pa jih je še, ki zaradi starih predsodkov našega lista še ne bero. Tudi tem pravimo: Pridite in — be-

rite! Berite in potem sodite z vašo lastno glavo in z vašo lastno pametjo, ali pišemo res to, kar je za našega kmeta v vsakem oziru prav, ali pa pišemo zahrbtno in potuhnjeno, samo da bi kmete slepili v doseg kakšnih drugih ciljev.

Mi smo vedno in vedno naglašali načelo, naj kmet sam o sebi odločuje brez vsakega duševnega jerobstva. Kje naj bi torej bil kakšen zahrbtni in nepošten cilj, za katerega bi se borili?

Zato pravimo kmetom: Kdor vam ne more ali pa noče javno povedati, da dela vedno le za to, da postanejo kmetje sami sposobni voditi svoje zadeve — ta ni pravi prijatelj kmeta! Kdor pravkar zapisanega načela ne prizna, je grd sebičnež, ki pozna samo kmečki hrbet, po katerem bi on sam rad splezal kam navzgor, čeprav kmečki hrbet pri tem počí!

Kmetje! Sedaj prihaja čas, ko se boste zopet odločevali, na kateri kmečki list se boste naročili. Mislamo, da za pametne kmete, ki znajo nekaj misliti, odločitev ne more biti težka. Žalibog pa jih je še mnogo, ki se kar ne morejo prav odločiti za to, kar jim veleva razum, ampak še vedno omahujejo in kolebajo med novim in starim! Te je treba z vzpodbudno in s pametno in z ljubečo besedo pridobiti za nas.

Pridobivanje novih prijateljev in naročnikov na naš list pa mora biti organizirano. Mi res nimamo nobenega denarja za kakšne nagrade, s katerimi bi ljudi vabili na naročnino na naš list, imamo pa zato pošteno in resno voljo do dela. Tudi za organizacijo imamo trdno voljo in mi ne bomo in ne smemo mirovati prej, dokler ne bo imel naš list v vsaki občini vsaj po enega svojega zaupnika in zastopnika.

Naloga takega zaupnika je res težka, je pa tudi nad vse lepa in častna. Sedaj pozimi ni težko včasih stopiti v to, včasih v ono hišo in nekoliko poagitirati za naš list, naročnino zbirati in jo odposlati na svoje mesto in od slučaja do slučaja uredništvo tudi obvestiti o vsakem količkaj važnem dogodku. Tega dela se bo treba prijeti z vso resnostjo in vne-
mo, dokler ne bo vojska naših naročnikov popolnoma organizirana v korist in prospek našega kmečkega stanu.

Kaj pa to pomeni?

V nedeljo, dne 9. t. m. je zborovala v Ljubljani v veliki dvorani hotela »Union« »Kmečka Zveza«. Kakor je poročal »Slovenski list« (ponedeljsko izdanje »Slovenca«), se je zborovanja udeležilo okoli 2000 oseb (če je to res ali ne, ne moremo ugotoviti — tako pač poroča »Slovenski list«).

O stvarnem delu zborovanja ne bomo poročali, saj so posamezni govorniki povedali v glavnem to, kar ve in zna in čuti itak vsak kmet sam na svoji koži in kar smo mi že stokrat zapisali v našem listu.

Le glavnega vprašanja nismo dobili na dnevnem redu in ga nismo slišali obravnavati, ki je danes najbolj pereče za Slovence in to je agrarna reforma. Zakaj ne, se sprašujemo? Ali so morda zborovali sami graščaki? Ali pa morda zastopajo njihove koristi tisti, ki so zborovanje sklicali? Vsekakor bi bilo treba to navzočim kmetom pojasniti, ker je to vprašanje, preko katerega ne sme in ne more iti noben slovenski človek, najmanj pa tisti, ki hoče govoriti o javnih zadevah.

Vsi agrarni interesenti in vsi siromašni kmetje in kočarji naj si to zapomnijo.

Hočemo pa govoriti o neki drugi stvari, ki je prav tako važna kakor stvarni del.

Halo! Halo!

Vi žene in dekleta

dali ste se že udeležili
RADION
nagradne naloge za
50.000 dinarjev?

Ako tega še niste storili, zahtevajte takoj od Vašega trgovca brezplačne karte za sodelovanje in točne pogoje!

»Slovenski list« poroča, da so nekateri govorniki na zborovanju naglašali, do govore »v imenu slovenskih kmetov«.

Ta trditev nas je nekoliko osupnila. Ko smo pa pogledali natančneje kdo vse je bil na zborovanju navzoč in kdo je tam imel prvo in glavno besedo, nismo bili prav nič več presenečeni, kajti videli smo, da so imeli na tem zborovanju prvo in glavno besedo samo (bivši) voditelji (bivše) Slovenske ljudske stranke!

Kjer pa je zbran le en del slovenskih kmetov, tam nima nihče pravice govoriti v imenu vseh kmetov v Dravski banovini. To je jasno kot beli dan.

To je eno. Drugo pa je to-le: V imenu vseh slovenskih kmetov ima pravico govoriti edinole Kmetijska družba. To je bil tudi namen reorganizacije »Kmetijske družbe« in zato se zelo čudimo, kako more obstojati poleg reorganizirane

in depolitizirane »Kmetijske družbe« še neka druga »kmečka« organizacija, ki si kar na lepem lasti pravico govoriti v imenu vseh slovenskih kmetov!

Tu nekaj ni v redu! Tu je nekaj, kar se s politiko od 6. januarja nikakor ne sklada. Tu je mogoče le dvoje: Ali se mora politika, ki se je začela po 6. januarju, res izvajati na vsej črti, brez vsakega ozira na nekdanje lepe in ne-lepe spomine, ali pa mora biti vsaki, ampak že prav vsaki skupini kmetov brez izjeme dovoljeno, da se organizira poleg »Kmetijske družbe« še po svoje! Kajti eno najvišjih gesel sedanje vlade se glasi: Enaka pravica za vse!

Vsaka izjema od tega najvišjega pravila bi se oddaljila od 6. januarja, tega pa ne sme in ne more biti. Tu mora veljati samo eno načelo: Ali — ali! Ali 6. januar na celi črti — ali pa?

Za zbiranje novih naročnikov Kmetkega lista

bomo priložili v eni izmed prihodnjih števil nabiralne pole v obliki dopisnic. Vse dodelanje zaupnike kakor tudi vse stare naročnike pa prosimo, naj že sedaj skrbno in pridno zbirajo nove naročnike ter one, ki jih boste predlagali, da se jim pošlje Kmetki list na ogled. Skrbeti bo treba tudi, da bodo priložene nabiralne dopisnice vsaj do 15. decembra vrnjene. To pa vsled tega, da bo uprava v stanu poslati vsem novim naročnikom kakor tudi onim, na ogled že božično in novoletno številko.

Polom avstrijskih fašistov in krščanskih socijalcev.

V nedeljo so se vršile v Avstriji državno- in deželnozborske volitve. Izid volitev pa niso z napetostjo pričakovali samo v Avstriji, temveč tudi po vsej Evropi. Kajti pri volitvah so si stali nasproti zveza fašistov in krščanskih socijalistov na eni strani ter socijalna demokracija na drugi strani. Mnogi so prerokovali, da bo avstrijski fašizem, katerega zastopnik je imel v rokah v volilni borbi notranje ministristvo, ravno tako napredoval kakor nemški. Sam Mussolini je rekel, da bo kmalu vsa Evropa pofašistena. To pričakovanje pa je vesoljni fašizem in klerikalizem bridko razočaralo. Izid nedeljskih volitev v Avstriji ni samo povsem porazil fašiste, ampak je daleč po-

rinil nazaj tudi klerikalce, ki so zgubili nad 54.000 glasov in 7 poslancev.

Mandati so takole razdeljeni:

Socijalni demokratje 73,

Krščanski socijalci 66,

Samostojna Kmečka Stranka (Landbund) in skupina bivšega kanclerja dr. Schobra 19, Fašisti 8.

Značilno je to, da fašist in notranji minister knez Starhemberg sploh ni bil izvoljen. Poleg njega bo najbolj razočaran Mussolini, ki je imel že velike načrte, če bi bil avstrijski fašizem zmagovit. Kajti idejna zveza med Italijo, Avstrijo, Madžarsko, Bolgarijo in Albanijo bi bila po vladajočih skupinah vzpostavljena in Jugoslavija okrog in okrog obkrožena s fašizmom. Avstrijski delavci so namero za enkrat preprečili.

Parada avstrijskih fašistov »Heimwehra« na Dunaju dne 2. novembra 1930.

Heimwehrovske čete so oblečene v uniforme, kakršne so imeli bivši avstrijski planinski polki. Parade, ki nam jo kaže gornja slika, se je udeležilo okoli 20.000 članov. Prisostvoval ji je tudi avstrijski kancler Vangoin (krščanski socijalec (klerikalec), ki je hotel s tem v javnosti potrditi enodušnost in slogo krščanskih socijalcev z avstrijskimi fašisti.

Žitne fabrike v Rusiji.

Sedanja ruska vlada ima doma največje težave s kmeti. Kmeta se namreč ne da tako pridobiti za socijalist. nauke, najmanj seveda takrat, dokler je kmet gospodar žetve in žita. Dokler pa ruska vlada sama ni mogla pridelovati žita, je morala kmetom nasproti v marsičem popuščati. A da iztrga kmetom njihovo moč iz rok, se je sovjetska vlada odločila, da bo dala v državni režiji obdelati silne količine zemlje. To je hotela doseči z ustanovitvijo »žitnih fabrik«.

Ob železnici, ki vodi iz Moskve do Črnege morja, se razprostirajo široke ravnine, »stepe«. Tam so nekaj prebivali kozaki, ki stepe niso obdelovali. Sedaj pa vlada ustanavlja na tem ogromnem prostoru eno žitno fabriko za drugo.

L. 1929 so ustanovili 5 takih žitnih fabrik, letos jih je že 130, za drugo leto pa računajo, da jih bo že 231.

Ob zgoraj imenovani železnici leži kot najbližja Moskvi žitna fabrika »Gigant«. To je ogromno veleposstvo, ki meri 140.000 ha, obdelovali pa so to posestvo s 600 traktorji. Žitna fabrika št. 2 je merila lani 5500 ha, letos pa jih meri že 22.000. Prihodnje leto bo merila 60.000 ha. Vso to zemljo bodo posejali s pšenico.

Na teh žitnih fabrikah pa ne delajo kmetje zase, ampak tu delajo le delavci, ki dobivajo svojo stalno plačo.

Pomembne pa so žitne fabrike zato, ker imajo povsod poskusne postaje, kjer ugotav-

ljajo, kakšne vrste žita je za ta ali oni kraj najboljše.

Kmetje, oziroma delavci, ki delajo na polju, stanujejo v malih naselbinah, da nimajo predaleč do dela. Hrano imajo dobro, zato pa so začeli že industrijski delavci pritiskati iz mesta ven na deželo. Vsake tri dni enkrat pa odpelje avtobus en del delavcev v glavno naselbno, kjer imajo razne zabave (kino, gledališče itd.).

S takimi sredstvi hoče današnji sistem v Rusiji streti moč kmetov in iz njih napraviti državne delavce-proletarce.

Vprašanje pa je, če se bo ta načrt tudi posrečil, kajti izkušnja kaže, da kmet vedno in povsod želi, da je on gospodar tisti zemlje, ki jo obdeluje. Zato pa bo tudi na Ruskem enkrat zaoril klic po agrarni reformi!

Hudo zaprtje, katar debelega črevesa, napenjanje, motenje v želodcu, odvajanje krvi, lenivost jeter, zlato žilo, bolečine v kolku odstrani naravna »Franz-Josef-grenčica« — zjutraj in zvečer majhen kozarec. Zdravniki-strokovnjaki izpričujejo, da »Franz-Josef« v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovoda učinkuje brez bolečin celo pri dražljivosti črevesa. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Stari naročniki »Kmet. lista«, ki bodo zbrali v prihodnjem letu vsaj po 8 novih naročnikov, bodo prejeli skozi celo leto list brezplačno!

Dopisi

Središče ob Dravi. V 56. letu starosti nas je zapustil v soboto zvečer dne 1. novembra splošno priljubljeni in daleč naokrog znani tovariš Franc Lukačič, župan občine trga Središče. Kako je bil pokojnik priljubljen, nam priča njegov pogreb, katerega so se udeležili po svojih zastopnikih banska uprava, srezko načelstvo, občinski odbor mesta Ormož, odbor občine trga Središče, odbor hranilnice in posojilnice, šolska mladina, gasilno društvo, obrtno društvo, Sokol, godba, pevski zbor ter društvo kmetijskih fantov in deklet ter mnogo prijateljev in znancev in ogromna množica ljudstva. Spremili k zadnjemu počitku moža, ki je posvetil vse svoje sile le v prid svojemu narodu.

Deloval je dolgo vrsto let v občinskem odboru, pri hranilnici in posojilnici, v gasilnem društvu, v šolskem odboru, pri Sokolu in drugih korporacijah ter županoval trški občini središki do svoje smrti, celih 11 let. Čeprav ga je zadnje čase bolezen ovirala pri njegovem plodonosnem delu, vendar ni klonil, pač pa deloval naprej, dokler mu ni ugasnila luč življenja. Ob odprtem grobu so se poslovili od pokojnika v imenu občine in gasilnega društva tovariš Anton Kolarič, v imenu hranilnice in posojilnice njen tajnik gospod Anton Kosi, v imenu krajevnega šolskega odbora gospod upravitelj Ivan Najžar in v imenu Sokola brat načelnik Srečko Vittori. Pevski zbor mu je zapel »Blagor mu« in godba mu je zasvirala zadnjo žalostinko v slovo. Ob jami smo stali v nemi žalosti in s tužnim srcem. Mrak je legal na zemljo, vračali smo se domov, a Tvoj prerani grob je zagrnila gruda, kjer si našel počitka za svoje plodonosno delo. Dragi tovariš, ki boš med nami vedno v najlepšem spominu, počivaj v miru in naj ti bo gruda, ki si jo tako ljubil, lahka.

Tržišče na Dol. Prvo gospodarsko dobrodelno društvo je zopet zgubilo dva ugledna člana. Na Telčah je preminul g. Ivan Dule. Bil je ugleden in spoštovan posestnik, na splošno priljubljen, kar je dokazal tudi žalni sprevod. Na zadnji poti so ga spremljali tudi vsi člani društva. — V ljubljanski bolnici je preminul g. Ivan Gregorčič, posestnik v Križu. Naj bo obema pokojnikoma zemljica lahka!

Sv. Barbara v Halozah. Vprašanje nastane, kaj hočemo sedaj, da spravimo naše gospodarstvo v ravnovesje. Bliža se konec leta, treba je obračuna, ali so kriti izdatki. Marsikateri se boji, da bi sestavil račun izdatka in dohodka za leto 1929-30 radi deficita. Zavrgel bi cele račune v ogenj. Kje so izdatki in dohodki. Koliko donajajo naši vinogradi v sedanjem času. 1929 smo dobili le eno desetino primerne pridelke vina, ki so ga pokupili veletrgovci po raznih cenah. Trgovci so mislili na pomanjkanje vina in še tega niso razprodali. Marsikateri danes premišljuje za izdani denar. Letos je pridelana malo večja množina zelo dobrega vina, pa ni veletrgovca, niti malega prodajalca. Ne vemo ali je celi svet v krizi denarja. Ali bode konec z vinom? Mi vinogradniki smo prvič visoko obdavčeni, nimamo od drugod denarja kakor iz vinograda. Nastala je beda, siromašno ljudstvo nič ne zasluži. Že sedaj nima kaj jesti. Bliža se zima, nima čevljev, usnje je drago kakor poprej, gospodar nima denarja, njegov viničar pa še manj. Ako nima gospodar, nima tudi družina. Kaj je temu vzrok? Previsoki davki in dolžade na vino na eni strani. Marsikateri gostilničar bi si kupil rad od producenta pristnega haloškega vina, pa ne more. Vinsko ceno so vrgli veletrgovci na Din 2-50—3—. Tro-

šarina pa znaša 4 Din. Kako naj mali gostilničar prodaja tako vino. Nikakor ne more shajati, ako bi prodajal po 10 Din. Kako pa naj izhaja vinogradnik, ki ga je prodal za 2-50 Din liter. Ako pridemo v gostilno, stane novo vino 16 Din. To je kriva veletrgovina, katera nam diktira cene banaških vin. Na tem trpi škodo samo posestnik. Trгоvec lahko prevale doklade na producenta in konsumenta. Zato smo vinogradniki umrli v gospodarstvu vinogradov. Vprašanje kako bomo plačali davke in kako bomo ponovno začeli obdelovati vinograde. Pri sodišču se vidi polna deska nabitih dražbenih oklicov, kdo bo kupil?

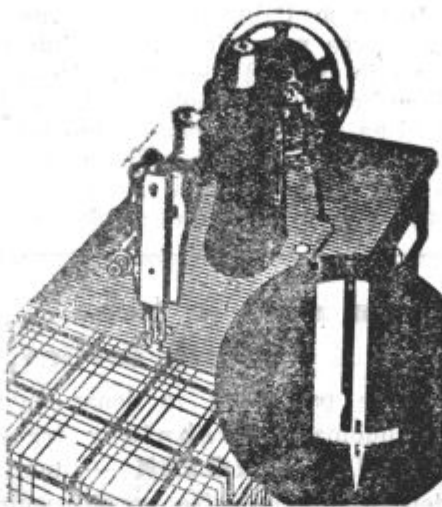
Pilštanj-Lesična. Na semanji dan zvečer se je pri Andrejčku v Lesični poskusil obesiti I. V., sodni dostavljač v Kozjem, doma v Lesični. K sreči ga je pilštanski učitelj našel in rešil. Vzrok obupnega koraka so bile težke življenjske razmere.

Sedlarjevo. Bližamo se ponovno zimi, kmetje spravljajo zadnje pridelke s polja. Zadovoljni so z letošnjo letino. Najhujši udarec se čuti edino v tem, da je cena kmetiskim pridelkom padla tako nizko, na drugi strani se pa v trgovinah prav nič ne pozna pocenitev pri blagu in drugih stvarih, kar izdelujejo tovarne in obrtniki. Je pač tako, da mora kmet delati vedno za mlinarja, mesarja, trgovca itd. Dosti se govori in piše o združitvi občin. Mi, ki živimo ob Sotli in poznamo razmere onstran, vemo, da samo za upravne stroške bo čine Sela Zagorska je vstavljenih v proračun 90.000 Din. Zato bi bilo boljše, da ostane tudi pri starem. Sedaj bo čas, da nabiramo naročnike za kmetški tisk, on nam je najboljši vodnik, ga tudi najlažje razumemo, kar mora zanimati vsakega, kateri obdeluje ali živi v zvezi z obdelovanjem zemlje. Treba je korakati z duhom časa, da nas ne bodo drugi še bolj prehiteli.

Kozje. Življenje gre svojo pot, vendar postaja vse nekam hladno. Ni več tiste živahnosti, povsod se čuti pomanjkanje denarja. Velike spremembe bodo nastale, ako bo šlo še dalje časa tako. Tudi pri nas se bo zgodilo slično, da bodo sinovi gruntarjev »rajžali« v to-

varno ali pa v tujino. Že pri nas v trgu se že kažejo težke posledice gospodarske krize. Marsikak gruntar se maje. Le tisti, kateri je varčeval in trezno hodil, bo vzdržal, vse drugo je zapisano prepadu. Ako računamo pri nas v Sloveniji z obdelovanjem zemlje, se izplača edinole živinoreja, pri vsem njivskem delu garaš zastoj, ker je cena v splošnem pri žitih padla. Edino krompir za rejo prašičev se bo še izplačal. Čebelarstvo je letos zadovoljivo.

Vsak kmet mora biti naročnik KMETIJSKE MATICE!

HAID & NEU šivalni stroj

so prvovrsten nemški izdelek.

Prodaja jih tudi na ugodne obroke.

CENTRA

Trgovina šivalnih strojev

Ljubljana

Masarikova cesta

(palača Vzajemne zavarovalnice naproti kolodvoru)

Zastopnike sprejemamo povsod.

Agrarnim interesentom v vednost.

Od večih strani nam sporočajo zaupniki agrarnih interesentov, da so jim ponudili veleposestniki fakultativen (prostovoljen) odkup agrarne zemlje. Od povsod nas sprašujejo ali naj agrarni interesenti ponudeni odkup sprejmejo, ali ne. V splošnem priporočamo in svetujemo agrarnim interesentom, da se naj ne spuščajo v odkup agrarne zemlje, če je ista dražja, kakor 50 para za 1 kvadratni meter, ali približno 2500 do 3000 Din prvovrstne zemlje za 1 oral. Če je zemlja dražja naj agrarni interesenti raje počakajo na agrarni zakon, ki ga pričakujemo z vso verjetnostjo še letošnje leto. Če pa ni agrarna zemlja dražja od cene kakor smo jo zgoraj navedli, potem jim ne odsvetujemo, da se za tako ceno pogode oni, ki imajo denar. Po dosedaj znanih podatkih ne bo zakon, ki ga pričakujemo, ceno agrarne zemlje višje nastavil od 50 para 1 kvadratni meter za najboljšo zemljo, za slabšo pa sorazmerno manj. Tako ceno približno je določeval zakonski osnutek bivšega ministra za kmetijstvo g. dr. Frangeša. Prepričani smo pa, da novi zakon ne bo ta določila poslabšal na račun agrarnih interesentov, pač pa je več verjetnosti, da jih bo zboljšal. Zato naj se agrarni interesenti v slučaju fakultativnega odkupa vedno obračajo na svojo organizacijo, to je na »Zvezo slovenskih agrarnih interesentov« za nasvet. Odbor.

SEJMI.

- 17. novembra: Radeče pri Zidanem mostu.
- 18. novembra: Metlika.
- 19. novembra: Podsreda, Slov. gradec, Sv. Jurij ob j. ž., Raka.
- 20. novembra: Gor. Planina.
- 21. novembra: Podčetrtek, Sv. Barbara v Halozah, Sv. Jurij ob Taboru, Hotedersčica.
- 22. novembra: Jesenice na Dol.

Tudi Vam se izplača ogledati si blago za zimske suknje, kamgarn in športni ševijot za obleke v novi trgovini A. Zlender, Ljubljana, Mestni trg 22, kjer boste res solidno potrošeni.

Podlistek

Ivan Albreht:

Sestra Dolorosa.

(Nadaljevanje.)

VII.

Peter Rodnik ni bil vesti, da je bolni prišlec pri Loni res Lovračev Šimen, nič kaj vesel. Nekaj kakor ljubosumje se je dvigalo v njem, ko mu je Zalka s toplo iskrenostjo pripovedovala, kakor je vesela, da je vsaj Cencan našel očeta.

»Naj bi bil ostal, koder se je klatil doslej,« se je nejevoljno kuhalo v njem, dejal pa je samo:

»Mogoče nazadnje te tri tedne še tebe tudi doleti kakšno podobno iznenadenje.«

»Oj, če bi bila tako srečna,« je vzliknila mladenka, ki ni občutila zavistno hladne porogljivosti gospodarjevih besedi, »do smrti bi bila Bogu hvaležna za to dobroto!«

»Vesela bodi, da je tako kakor je,« se je namrdnil starček in Zalka je sedaj spoznala, da mu to govorjenje ni posebno ljubo.

Čas je bežal in dan se je podil za dnem. Z mrzlično naglico so se pripravljali za svatbo in v nedeljo je završalo po cerkvi kakor v panju, ko je župnik oklical nenavadni par.

Vse je stikalo glave in iskalo z očmi, zdaj Jelko, ki je kot mak rdela v klopi, zdaj Cencana, ki je v zadregi pokašljeval na koru. Že leto za letom so ljudje ugibali, komu neki izroči kdaj Peter Rodnik posestvo. Sorodstva je imel polno in bi bil lahko po mili volji izbiral. Da si izbere čisto tuje ljudi, ki mu niso ne krop ne voda in vrhu tega še tako mračnega pokolenja, zlasti nevesta, tega si nihče ni nikoli mislil. Cencan in Zalka sta ves čas živela kakor brat in sestra in je bilo sedaj res presečenje, ko je srenja čula, da nista več brat in sestra, ampak ženin in nevesta.

Kakor marsikje, je bilo tudi pri Brežnici zdaj največ govorjenja o teh dveh zaročencih.

»Cencan je bil danes prvič oklican,« je povedala Lona Šimnu. »Zdaj se ti že spodobi, da prenehaš s trmo in se začneš vesti, kakor se spodobi človeku!«

Starček jo je nekaj časa nezaupno gledal, majal z glavo in vzdihoval, dokler ni bridko potožil:

»Če bi le vedel, kje sem in kaj je z menoj!«

»Kaj se boš delal neumnega,« se je vznemjevoljila ženska in mu razložila vse, kar se ji je zdelo potrebno in tako natanko, da ni bilo za noben dvom več prostora. Za nameček ga je še vščnila:

»Boga zahvali, da je moj mož že med rajnimi, sicer bi ti zdajle prerahljal kosti za vse, kar si takrat kvasil, ko je Kosminova Lenka povila Cenčka.«

Starček je suho pogoltnil:

»Joj, ko sem jo pa vendar imel tako brezmejno rad! Saj ne veš Lona in ne raz-

umeš, kako silno sem imel Lenko rad!«

»Zato si jo pretepal in spravil po svetu,« je piknila Brežinka.

»Vedel sem, da tega ne boš mogla razumeti, zato je skoraj škoda, če govorim,« je potrto vzdihnil Šimen, a Lona:

»Le govori, le! Mogoče se mi počasi le odpre —«

Kljub kmetičini zasekljivosti je res govoril:

»Imel sem jo tako rad, da me je že zaskelilo, če jo je kdo pogledal. Kadar je s kom govorila in naj je bilo še kaj tako malenkostnega, sem trpel hujše, ne go slikajo grozote pogubljenih v peklju. Venomer me je preganjala misel, da sem jaz preničev zanjo in da me nima tako rada kakor jaz njo. O, Lona, to je pekel in hujše mimo pekla. Kadar se mi je ljubko nasmejala, sem bil prepričan, da hoče s prijaznostjo samo zakriti nezvestobo. V njenem objemu sem vžival nebesa in skušal pekel. Nor sem bil, blazen, drugače ne morem reči. Ko sem po tistem prepiru odšel po svetu, me je začelo moriti kesanje. Sklenil sem bil vse poravnati in popraviti krivico, ki sem ji jo storil. Tudi fantiča sem nameraval vzeti k sebi in ga imeti kakor res svojega, toda čim je Lenka prišla vsa vdana in krotka za mano, me je obvladal prejšnji bes. Živela sva tedaj v Beljaku in sam Bog ve, kaj sva trpela: ona po svoje, jaz po svoje. Poročila sva se, toda mene tudi zakonska vez ni predru-gačila. Doživela sva marsikaj — sinu bom že povedal — a zdaj je vsega kraj in vem, da se mi stekajo ure.«

Dalje prihodnjič.

Novice

Važni sklepi vlade. V četrtek, 6. nov., se je vršila v Beogradu seja ministrskega sveta, na kateri so sprejeli besedilo zakona o likvidaciji agrarnih odnošajev v begluških zemljah v Bosni in Hercegovini. Na isti seji je bilo sprejeto tudi besedilo zakona o davkih na samce in zakona, po katerem se osvobodijo vsakega davka družine, ki imajo preko devet otrok.

Utonil je v Kranju 4-letni sinček tovarnarja Štefeta. Igral se je na obrežju Save. Na spolzkih in mokrih skalah mu je spodrsnilo, ko je tekkel po strmem bregu, in padel je v vodo. Valovi močno narasle Save so ga takoj pokrili. Trupelca še niso našli.

Orožnik pobegnil z razbojnikom. Črnogorski razbojnik Spiro Milačič, ki je bil pred tedni težko ranjen v bitki z orožniki, je pobegnil iz bolnice v Podgorici. Z njim je pobegnil tudi orožnik Jovo Žigić, ki ga je to noč stražil.

3000 let staro mesto. Višji uradnik beograjskega narodnega muzeja g. dr. Miodrag Grbić je pričel že letošnjo spomlad z izkopavanjem v neki vasi blizu Kragujevca, kjer je domneval, da je ležalo neko starodavno mesto. Posrečilo se mu je v resnici odkriti ostanke nad 3000 let starega mesta.

Vlom v sodišče. Pretekli teden je bil izvršen v prostore okrajnega sodišča v Šoštanju vlom, ki k sreči ni dosegel posebnih uspehov. Vlomilec je navrtal ročno blagajno v sobi zemljiške knjige, ki je pa bila prazna. Poskus je ponovil še v sobi sodnika Lesjaka, a tudi tu ni imel sreče. Končno si je vzel samo kos potice ter zapustil nevšečne prostore in zginil brez sledu v temno noč.

Živa zgorela. V bližini Rume so se v neki kmečki hiši igrali otroci okrog ognjišča, na katerem se je topila mast. Po neprevidnosti se je 4-letna deklica Rozika Tosman približala ognju, vsled česar se ji je vnela obleka. Hipoma je bila vsa deklica v plamenih. Drugi otroci so se prestrašeni razbežali in klicali na pomoč. Predno pa so prihiteli rešitelji, je bila deklica že do smrti opečena. Umrla je v strašnih mukah.

Most je odnesla po zadnjem deževju močno narasla Sora pri Medvodah. Škodo cenijo na 4000 dinarjev. Most je bil provizorično zgrajen.

Morskega psa so ustrelili mornarji naše vojne ladje »Spasilac« pri otoku Žirju. Pes je dol 3-5 metra in tehtal 300 kg. Pes je držal v gobcu ravno ta čas, ko so ga ustrelili, drugo ribo, ki je tehtala 140 kg.

Prepoved obiskovanja gostiln. Deželno sodišče v Ljubljani je s sodbo od 14. oktobra 1930 po § 55 k. z. prepovedalo Francetu Zajcu, rojenemu 1910, delavcu, stanujočemu pri Sv. Valburgi, občina Smlednik, zahajati v krčme za dobo dveh let po prestani kazni. Prepoved stopi v veljavo dne 8. marca 1931 in bo trajala do dne 7. marca 1933.

Velik letošnji izvoz jabolk. Prošli teden so po dobljenih statističnih podatkih izvozili v Nemčijo, Holandijo in Španjo preko 200 vagonov jabolk, in sicer iz okolice Požege in Kraljeva. Sedaj pripravljajo izvoz velikega kontingenta za Avstrijo in Češkoslovaško. Cena se giblje od 2800 do 3500 Din za tono, franko odhodna postaja. Kupci prihajajo na mesto in sklepajo neposredne kupčije brez vseh posebnih procedur in čakanja.

Po nesreči ustrelil teto. Na Vseh svetih se je dogodila v Nedelici v Prekmurju nenavadna nesreča. Štefan Dominko se je igral v sobi s staro pištolo. Pri tem se je odpel na revolverju petelin in strel je pogodil Dominkovo teto naravnost v glavno žilo nad srcem in

Hozjan Orša, tako se je teta pisala, se je mrtva zgrudila na tla.

Najstarejša Jugoslovanka. Nedavno se je naselil v Senti Črnogorec Vuko Špadijer s svojo materjo, ki je stara 119 let in je najstarejša Jugoslovanka. Ženska je kljub visoki starosti še čila in zdrava, samo fotografirati se ne pusti.

Zaupniki premotrite tekom zime dobro svojo okolico. Dobili boste kmetske domove, kjer še gotovo nimajo »Kmet. lista« temveč čitajo iz nevednosti še gosposke liste. Poučite take gospodarje, da je v naši banovini samo en in edini Kmet. list, ki je v resnici samo kmetski.

Požar je uničil gospodarsko poslopje posestnika Strahovnika v Velikem Vrhu pri Šmartnem ob Paki. Rešili so samo živino, drugo je vse pogorelo. — V veliki vasi pri Krškem je pogorel hlev in skedenj z vsem orodjem krojaškemu mojstru Martinu Kopina. K sreči ga je zbudilo ponoči mukanje krave. Hitro je skočil pokoncu in šel pogledat okrog hiše. Hlev je že bil ves v ognju, rešiti je mogel samo še kravo. Gasilci so obvarovali hišo.

Za zimo je treba novih čevljev,

ker je pa stiska za denar. pojdite nemudoma v **Trebnje** v trgovino **IVAN A. GROSEK** — tam bode kupili najboljše gornje usnje in najboljše podplate po znižani ceni.

Poplava pri Dolenji Lendavi. Vsled neprestanega deževja prejšnjih dni je voda v vseh potokih v Prekmurju silno narasla. Na več krajih je predrla nasipe in se razlila po okolici. Poplavljenih je več sto orahov zemlje. Ponekod je voda zalila kleti in napravila veliko škodo. Ogromno škodo bo pa povzročila poplava tudi po polju na jesenskih posevkih in na pridelkih, ki še niso pospravljeni s polja.

Za zimo je treba gorke obleke,

ker je pa stiska za denar, pojdite nemudoma v **Trebnje** v trgovino **IVAN A. GROSEK** — tam imate letos priliko kupiti vsakovrstno blago za obleke po zelo znižani ceni. **Izbira v moških in ženskih štofih je res velika.** — Na novo: gotove obleke in zimski povrzniki!! Moje geslo je: Dobro blago, — veliki promet — mali dobiček.

Na domačem pragu je ustrelil v Lahovčah pri Kamniku 25-letni kmečki fant Jože Rožman posestnika Janeza Dežmana. Med obema je vladalo že od poletja sem napeto razmerje. V nedeljo okrog polnoči se je vračal Dežman iz gostilne domov. Pri hiši ga je čakal mladi Rožman in mu pognal kroglo skozi prsa iz vojaške karabinke. Rožman je po zločinu pobegnil.

Smrt pri delu. Na konjiški gori so podirali kmetje iz vasi iz Zg. Pristave bukve za drva. Ko so prežagali eno deblo, je pri padcu oplazila veja sina posestnika Kvasa po glavi in mu prebila lobanjo. Bil je takoj mrtev.

Napad na vlak so izvršili ameriški banditi pri Nobelnu ter odnesli 50.000 dolarjev in mnogo poštnih paketov velike vrednosti. Po roparskem napadu so izginili banditi na avtomobilih z nagrabljenim plenom.

Odkopavanja v Palestini. Že zadnjič smo poročali, da se je posrečilo neki angleški raziskovalni družbi, ki odkopava ostanke sveto-

pisemskih mest v Palestini, da je odkrila ostanke Sodome in Gomore in ugotovila, da sta bili mesti pokončani po ognjenem dežju ognjeniškega izvora. Te dni poročajo listi, da je družba odkrila slavno mesto judovskega kralja Salomona.

Posestnik M. Š. iz vasi Češnjevka pri Kranju, ki uporablja že od leta 1927. za rejo svoje živine »Težakovo olje za živino«, piše dne 3. novembra o tem olju dobavitelju sledeče: »M. Težak, Zagreb. Prosim pošljite mi eno kanto »Težakovega olja. Kakor sem slišal ni boljšega za mlade prašiče ali teleta kakor je Vaš redilni preparat, ker je žival tudi proti bolezni odpornejša.« — To olje se dobi samo pri M. Težak, Zagreb, Gunduličeva 13, v kantah od 5 kg za Din 125 s poštnim povzajem.

Žepni kmetijski koledar za leto 1931. je izdala Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Cena 12 Din, po pošti 13 Din. Razprodajalci popust. Je to brezdvomno najboljši žepni koledar za našega kmeta. Naj navedemo samo nekaj poglavij iz njegove bogate vsebine. Za živinorejce: obširen pouk o prvi pomoči v hlevu s posebnim poglavjem o zdravljenju za živino in orodju, potrebnem za zdravljenje; prva pomoč pri živalskih porodih; pouk o razkuževanju; jamstvo pri živinski kupčiji; naznanilna dolžnost pri živalskih kugah itd. Za vinogradnike: kletarstvo (cik porjavenje, zavrelica itd.); splošna pravila za poskušanje in oceno vina. Dlje ima Koledar poglavje za sadjerejce, vrtnarje, splošno kmetijstvo in zelo mnogo raznih gospodarskih preglednic, kakor tabele za merjenje lesa, uporabo umetnih gnojil, razne mere itd. Hvale vredna je uvedba delavskega zapisnika in zapiska prejemkov in izdatkov, ki naj navaja kmetskega gospodarja, da vodi o svojem gospodarstvu točen račun. Seveda ne manjka seznam sejmov. Koledar je izredno lepo in trpežno vezan v platno, njegova vsebina pa je baš zarad velike priročnosti koledarja kmetovalcu neobodno potrebna. Kdor si ga bo enkrat naročil, bo gotovo ostal njegov vsakoletni odjemalec.

Potres tudi v Bolgariji. Pretekli četrtek je močan potres hudo poškodoval nekatere vasi v Bolgariji. Najbolj so bili prizadeti kraji Berkovec, Kubuč in Petroheni. Prebivalstvo prizadetih krajev je v strahu, da se ne ponove dnevi grozote, kakršne so pred leti povzročili potresni sunki, ki so opustošili cele pokrajine.

Neva rudniška nesreča. V millfieldskem rudniku, država Ohio, v Sev. Ameriki je nastala strahovita rudniška nesreča, ki je zahtevala nad 230 človeških žrtv. Nesreča je nastala na ta način, da je na dveh mestih eksplozija porušila rove in povzročila razvijanje strupenih plinov. Pri katastrofi se je ponesrečil tudi predsednik premogovne družbe, ki je ob času nesreče nadzoroval s svojimi uradniki rudniške naprave v rovih. Vsi so ostali mrtvi.

Rusija bo odpravila cirilico. Ruska vlada pripravlja že za prihodnje leto odpravo cirilice in uvedbo latinice. V to svrhu se bodo sestali v kratkem ruski učenjaki, da postavijo enotna načela za uvedbo nove pisave.

Splošna šolska obveznost v Rusiji je obsegala letos 11,638.000 otrok. Prihodnje leto bo obiskovalo ljudsko šolo nad 12 milijonov šolobveznih otrok. Ruska vlada z vso naglico pripravlja 30.000 učiteljskih moči, ki bodo razmeščene po novoustanovljenih narodnih šolah. S hitrim korakom se bliža Rusija popolni odpravi nepismenosti.

Naznanilo!

Trg Vače naznanja, da se letošnji živinski in letni semenj na Vačah na dan sv. Andreja ne more vršiti zaradi nedelje in narodnega praznika, temveč se bo vršil dne 2. decembra 1930.

Gospodarstvo

Kedaj bomo sadili sadno drevje, v jeseni odnosno v spomladi?

Ker se pogosto priporoča jesensko sajenje sadnega drevja in mi je to vprašanje večkrat stavil že eden ali drugi sadjar, se mi zdi potrebno, da o tem spregovorim par besed.

Vsekakor moramo dati prednost jesenskemu sajenju sadnega drevja, a to le v gotovih okoliščinah, ne pa vedno, v vsaki zemlji, kot si marsikateri to misli.

Sadno drevje bomo v jeseni sadili le tedaj:

1. Ako imamo zasigurano potrebno število prvovrstnih sadnih drevesc, to bo pa tem lažje, kajti za jesensko sajenje bomo vedno prej dobili prvovrstna drevesa in zaželjene sorte nego za spomladno sajenje, ker tedaj so navadno boljša drevesca že oddana, posebno če si jih nismo v pravem času naročili.

2. Ako smo si drevesne jame pripravili že vsaj začetkom avgusta, ne da bi storili tako, kot se žal na mnogih krajih še to vedno dogaja, da se jama skoplje in drevo takoj posadi, kajti na ta način nikakor ni mogoče, da bi imeli popolen uspeh, ker se zemlja mora vsled vremenskih uplivov razkrojiti ter vsaj 14 dni pred sajenjem drevesna jama zakopati, da se zemlja sesede, sicer pride drevo pregloboko v zemljo.

3. Da li smo si pripravili dovolj dolg (2 in pol m) in močan drevesni kol ter istega v surovem stanju impregnirali (namočili) z 5 do 8 odstotno raztopino modre galice, v slučaju da je kol suh, pa ga namažemo s karbo-linejem.

4. Ako ni lega, v katero mislimo saditi, izpostavljena močnim vetrovom, ter da ni zemlja preveč mokra in težko ilovnata.

V taki zemlji je vedno boljše, da sadimo na spomlad, posebno tedaj, če je v jesen skrajno neugodno in trajno deževno vreme, je boljše, da jesensko sajenje opustimo!

V težki ilovnati in mokri zemlji se kaj lahko zgodi, da začnejo koreninice trohneti ter je tvorba nadaljnjih sesalnih korenin povsem izključena in lahko se zgodi, da nam tako drevesce spomladi niti ne bo odganjalo.

Torej bomo dali prednost jesenskemu sajenju le v lažjih rodovitnih zemljah, bolj zavetnih legah in ob lepih jesenskih dnevih.

F. Fistrovič, ekonom, Brežice.

Ugodnosti pri predpisovanju zgradarine in pri plačevanju davkov. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa po razpisu ministrstva financ, oddelka za davke, od 28. oktobra, št. 80.536 naslednje: Davčne uprave, ki niso še ugotovile rejnske linije mest, trgov in vasi z nad 5000 prebivalci, nadalje vasi, kjer je sedež sreskega načelstva, ter letovišče in kopališče, morajo to storiti najkasneje do 15. t. m. Čim bo ta linija ugotovljena, a najdalje do konca tekočega meseca, se mora za one kmetijske zgradbe, ki izpadejo iz te linije, odpisati zgradarina. Istočasno se mora po tabeli izvršiti in popraviti odmera zgradarine za zgradbe kmetovalcev in majhnih obrtnikov v rejnski liniji po vaseh z več nego 5000 prebivalci, odnosno po vaseh s sedežem sreza. Isto velja tudi za zgradbe malih obrtnikov po vaseh z manj nego 5000 prebivalci in po krajih izven rejnske linije mest, trgov, kopališč in letovišč. Finančne direkcije lahko naknadno po preteku pritožbenega roka obravnavajo pritožbe proti zgradarini, a najkasneje do konca tekočega meseca, kolikor je peti pritožbe popolnoma osnovan. V krajih, kjer je letos letina popolnoma odpovedala, smejo finančne direkcije odgoditi na konkretne prošnje plačilo leto-

šnjega davka do konca novembra 1931. Davčnim zavezancem pa, ki so še v zaostanku s prejšnjo dohodnino, smejo finančne direkcije dovoliti na podlagi posebnih prošenj odplačevanje v letnih obrokih do konca leta 1935. Podrobna navodila lahko dobe stranke pri pristojnih davčnih upravah.

Speciolen živinorejski tečaj v Kranju. V Ljudskem domu v Kranju se vrši v ponedeljek dne 17. novembra t. l. celodnevni speciali živinorejski tečaj za odbornike živinorejskih zadrug teoretično in praktično o presojanju in ocenjevanju plemenskih goved, zlasti pri sprejemanju v rodovnik. Presojanje živine se bo nazorno razlagalo s pomočjo 72 znamenitih velikih stenskih slik in tabel po znanem živinorejskem veščaku dr. Puschu. Praktično ocenjevanje se bo vršilo pri živini župnišča v Kranju na podlagi ocenjevalnih tabel in zapisnikov, ki jih je nedavno izdala kr. banska uprava v Ljubljani. Tečaj priredi sres. kmet. referent I. Sustić v Kranju. Pouk se bo vršil predpoldne od 9. do 11. ure in popoldne od 1. do 4. ure. K tečaju imajo dostop poleg odbornikov tudi člani živinorejskih zadrug in drugi živinorejci. Ker se ima v kratkem pričeti pri mnogih mladih živinorejskih zadrugah pregledovanje živine za sprejem v rodovnik, je ta tečaj predvsem za člane »ro-

dovnih komisij« zelo potreben. Zato se priporoča številno udeležbo.

Živinski sejem v Ljubljani v sredo, dne 5. novembra. Sejem je bil dokaj živahen, čeprav so cene goveji živini vseh vrst padle za 0-25 do 1 Din pri kg žive teže. Tudi prašički za rejo so se izredno pocenili. Cene volom so padle kar za 1 Din. Na sejemu je bilo prignanih 213 konj, 96 volov, 52 krav, 22 telet in 527 prašičkov za rejo. Cene so bile: voli I. 9 (prej 10), II. 9 (8), III. 7 (8), debele krave 4-50—6-50 (so se pocenile za 0-25, odnosno 0-50), klobasarice 3 do 3-50 (prej 3-4), teleta 11 do 12-50 (prej 12-14). Cene prašičkom za rejo so bile nizke. Od 6 do 10 tednov stari prašički so se prodajali po 160 do 250 Din komad, dočim so bili prej 250—400 Din.

Za dvig kmetijstva.

V kmetijskem ministrstvu razpravlja posebna komisija o obdelovanju zemlje in kultiviranju žita. Ministrstvo je do sedaj nabavilo velike količine žita za jesensko setev, ki se bo razdelilo po okrajnih načelnikih, da se bo dosegla boljša kvaliteta žita. To velja predvsem za Vojvodino in Slovenijo.

Conan Doyle: »Napoleon Bonaparte« (zapiski francoskega plemiča). Roman. Poslovenil Vladimir Levstik. Založila »Tiskovna zadruga« v Ljubljani. Strani 192. Cena broš. knjigi Din 40—, v celo platno vezani Din 52—.

Tržne cene v Ljubljani dne 1. novembra 1930. Govedina: Na trgu: 1 kg govejega mesa I. Din 20, II. 18, III. 12—16. — Teletina: 1 kg telečjega mesa I. Din 24, II. 18—20. — Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. Din 20—24, II. 18—20. — Drobnica: 1 kg kostrunovega Din 14—15, jagnjetine 18—20. — Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. Din 10, II. 8. — Perutnina: Piščanec majhen Din 10—14, večji 20—25, kokoš 25—30, petelin 25—30, raca 25—30, domači zajec, manjši 8—10, večji 12—15. — Divjačina: Divji zajec Din 40—45, poljska jerebica 15—20, gozdna jerebica 25, kljunač 25. — Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka Din 2-50—3, 1 kg surovega masla 25 do 28, 1 kg čajnega masla 36—44, 1 kg masla 36—40, 1 kg bohinskega sira 24—28, 1 kg sirčka 7—8, par jaje 3—3-50. — Pijače: 1 liter starega vina Din 16—22, 1 liter novega vina 10—14, 1 čaša piva 3—3-50, 1 vrček piva 4—4-50, 1 steklenica piva 5-50—6. — Sadje: 1 kg luksuznih jabolk Din 10, I. 6—8, II. 5—6, III. 3—4, 1 kg hrušk II. 8, III. 6. — Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 0 na debelo 345—360, na drobno 4—4-25, št. 2 na debelo 330—340, na drobno 3-75, št. 4 na debelo 250—260, na drobno 3-50, št. 6 na debelo 200, na drobno 3, 1 kg kaše 5—6, ješprenja 5—6, ješprenjčka 9—10, otrobov 1-50—2, koruzne moke 2-50 do 3, koruznega zdroba 4-50, pšeničnega zdroba 5—6, ajdove moke I. 7—8, II. 4—5, ržene moke 3—4. — Žito: q pšenice Din 200—210, rži 180—190, ječmena 180—190, ovsa 190 do 215, prosa 190—210, koruze 160—185, ajde 190—210, fižola ribničana 350, fižola prepelčarja 365, graha 8—10, leče 8—10. — Kurivo: 1 tona premoga 460, m. trdih drv 140—150, m. mehkih drv 85—80. — Krma: q sladkega sena Din 100, pol sladkega sena 85, kislega sena 75, slame 60—70.

Ali Vam je že znano

da kupite blago za zim-ske suknje, črn in moder kamgarn in sportni ševijot naj-ugodnejše v novi trgovini

A. Žlender

Ljubljana

Mestni trg šte. 22

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15

Dežniki

Na malo!
Na veliko!

Ustanovljeno
1839

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks
in kovaški premog

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“ - Ljubljana

Dunajska cesta 46.

Telefon 28-20

RADIOBALZAMIKA

ZANESLJIVO
SREDSTVO
PROTI REVMAZMU.
PREHLADU in ISHIJASU.

LABORATORIJ
BEOGRAD
DOBIJA SE V VSEH LEKARNAH PO CENI DIN. 75

SARAJEVSKA 84

ŠIVALNI STROJI „Gritzner“ „Adler“ „Kayser“ in kolese,

rajkoljši material,
precizna konstrukcija,
krasna oprema ter naj-
nižja cena, kakor tud

pisalni stroji, Urania,
so samo pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika.

Večletna garancija!
Pouk v voženju brezplačen!

250 Din

na dan

zaslužite v Vašem
okraju. Pišite tovarni
PERSON, Ljubljana,
poštni predal 307.
Znamko za odgovor!

ALI STE ŽE PORAVNALI NAROČNINO?

Gospodarji!

Gnojite z

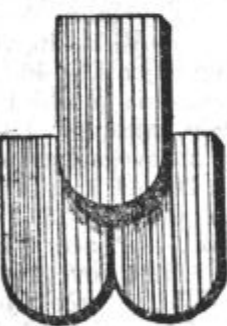
APNENIM DUŠIKOM

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUŠE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil. — Stalna zaloga pri

TVORNICI ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in množini, rentabilnosti, kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

OPEKO IN STREŠNIKE

vseh vrst za zida-
vo hiš, iz znanih »Ilovac«
karlovske opekarn
dobavlja franko vsaka postaja
po konkurenčnih cenah,
samo

»Ekonom« generalno zastopstvo
za Dravsko banovino
Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA V
Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, nudi po
najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinjšo ba-
naško in domačo moko, krmila, špecijalsko blago in ostale
v to stroko spadajoče predmete. Velika zaloga vseh vrst
umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega
in splitskega portland-cementa.

EKONOM

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931,
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je naj-
starejši slovenski koledar, ki je
bil že od naših pradedov najbolj
upoštevani in je še danes naj-
bolj obračunan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek po-
trebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebes-
nimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in
dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke;
— lunine spremembe; — koledar za pravo-
slavne in protestante; — poštne določbe za
Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice,
pobornice, kupne pogodbe in račune; — kon-
zulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; —
vse seje na Kranjskem, Koroškem, Stajer-
skem, Prekmurju, Medžimurju in v Juljski
Benaciji; — pregled o koncu brejosti živine;
— tabele hektarov v oralih; — popis vseh
važnih domačih in tujih dogodkov v pretek-
lem letu; — tabele za računanje obresti; —
življenjepise važnih in odločilnih oseb s sli-
kami; — oznanila predmetov, ki jih rabita
kmetovalci in žena v hiši.

Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh
večjih trgovinah in se lahko naroči
tudi pisмено pri založniku:

tiskarni

J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani. 619

PRIJATELJ!

Zakaj so francoske linije najkrajše in
najboljše v Severno in Južno Ameriko!

Zato, ker je francosko pristanišče
Le Havre najbližje New-Yorku in
Ljubljani,

ker velikanski brzoparniki
»Ile de France«, »Paris« itd.
so v hitrosti neprekosljivi in pri-
ljubljeni zato, ker imajo tudi v
III. razredu udobne kabine in ker
je izborna postrežba, okusna do-
mača hrana in znamenito franco-
sko vino »Borde« brezplačno pri
vsakem obedu.

Najkrajša pot v Južno Ameriko pa
gre preko pristanišča Marseille 14
do 15 dni v Argentino.

Cie. Gle. Transatlantique, Chargeurs-Réunis in
Transports-Maritimes.

Pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošt. hranilnice št. 14.257 registr. zadruga z neomejeno zavezo Brzjaviti: »Kmetijski dom«

Telefon 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon 2847

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po
6%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 1/2%, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog okroglo 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 500.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poroštvu, na
vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2, ure.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg in v Mariboru, Slomškov trg 3